

Uppföljande granskning av valnämnden **Västerås Stad**

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning och rekommendationer	3
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund.....	4
2.2. Syfte och revisionsfrågor	4
2.3. Avgränsning och ansvariga nämnder	4
2.4. Genomförande	5
2.5. Kvalitetssäkring	5
2.6. Revisionskriterier.....	5
3. Nationella styrdokument och organisation	6
3.1. Valmyndighetens styrdokument.....	6
3.2. Funktionsinriktad valadministration.....	6
4. Valdistrikt, lokaler och material.....	7
4.1. Planering av valdistrikten.....	7
4.2. Lokalplanering.....	7
4.3. Logistik och material.....	8
5. Tidsplanering.....	8
5.1. Inrapporteringstider valet 2014.....	9
5.2. Inrapporteringstider valet 2018.....	9
6. Bemanning.....	10
7. Rättssäkerhet i samband med valet.....	10
7.1. Säkerhetsåtgärder.....	11
7.2. Hantering av synpunkter och klagomål.....	11
8. Rekrytering	12
8.1. Rekryteringsinsatser.....	12
8.2. Bank-ID – nytt för rekryteringen i valet 2018.....	12
8.3. Utfall av rekryteringen	12
8.4. Urvalet av röstmottagare	13
9. Utbildning	14
9.1. Obligatorisk närvaro på utbildningen samt kunskapstest	14
9.2. Utbildningens innehåll	15
10. IT-stöd.....	15
11. Svar på revisionsfrågorna	16
12. Referenser	18

1. Sammanfattning och rekommendationer

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har EY genomfört en uppföljande granskning av valnämnden. Syftet med granskningen är att följa upp huruvida valet 2018 genomfördes på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt, ur ett revisionellt perspektiv.

Vår sammanfattande bedömning är att valet 2018 i allt väsentligt genomfördes på ett ändamålsenligt sätt. Granskningen visar dock på ett antal brister avseende rättssäkerheten. Det är väsentligt att valnämnden följer upp dessa brister och eventuellt vidtar åtgärder.

Planeringen av valet 2018 fungerade väl. Inför valet omstrukturerades valorganisationen för att bli mindre personberoende och mer funktionsinriktad. Det tos fram roll- och ansvarsbeskrivningar och en lokalt anpassad planering för Västerås stad. Resultaten från Västerås stads inrapporteringstider vittnar även om att planeringen av bland annat bemanningen och valdistrikten var ändamålsenlig. Inför valet 2018 utökades antalet valdistrikt från 82 till 90.

Lokalhanteringen fungerade dock mindre tillfredsställande under valet. Bland annat hade vissa röstmottagningsgrupper svårt att komma in i vallokalen och i andra vallokaler fungerade inte belysningen som avsett. Vår bedömning är att valcenter är medvetna om problemen och planerar att vidta ändamålsenliga åtgärder.

För att en person ska kunna förordnas som röstmottagare ska personen genomgå en utbildning samt genomföra och skicka in godkänt resultat på Valmyndighetens test. Vid utbildningstillfällena kontrollerades inte deltagarnas identitet, varför det med säkerhet inte går att veta om tjänstgörande röstmottagare har genomgått utbildningen. Därtill hade samtliga tjänstgörande röstmottagare inte skickat in resultatet på Valmyndighetens test. Vår bedömning är att rutinerna inte var tillräckliga för att säkerställa att röstmottagarna genomgått obligatorisk utbildning och genomfört Valmyndighetens test.

Granskningen visar att det förekommer uppgifter om brister i rättssäkerheten i samband med valet. Dessa berör både brister i röstmottagares agerande och använt valmaterial, såsom valurnor och valbås. Det är väsentligt att valnämnden följer upp dessa uppgifter. Det är också viktigt att det förtydligas om personer som kandiderar på lista till det aktuella valet får förordnas som röstmottagare.

För att fånga upp brister och kunna vidta åtgärder är det väsentligt med en fungerande synpunkts- och klagomålshantering. Vår bedömning är att rutinerna för detta inte var tillräckliga under genomförandet av valet 2018.

Utifrån granskningens resultat rekommenderas valnämnden att i god tid innan EU-valet 2019:

- ▶ Följa upp uppgifterna om brister i rättssäkerheten.
- ▶ Upprätta strukturerade rutiner för hantering av synpunkter och klagomål.
- ▶ Förtydliga kriterierna för att förordnas som röstmottagare.
- ▶ Säkerställa en tillräcklig kontroll av att tjänstgörande röstmottagare genomgått utbildningen samt lämnat in godkänt resultat på Valmyndighetens test.

Utifrån granskningens resultat rekommenderas valnämnden att inför valåret 2022:

- ▶ Tillse att antalet valdistrikt utökas i takt med Västerås befolkningsutveckling.
- ▶ Förlägga utbildningstillfällena så tätt in på valet som möjligt.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Valnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt vallagen (2005:837) samt de uppgifter som enligt annan lag ska fullgöras av valnämnd. Omfattningen av nämndens verksamhet varierar beroende på om det är valår eller inte.

Vid valet 2014 placerade sig Västerås på plats 276 av Sveriges 290 kommuner avseende kortast tid att räkna och rapportera in röster för riksdagsvalet. Efter valet gjordes en utvärdering som visade på ett antal brister. Bland annat fanns oklarheter avseende struktur och dokumentation i valadministrationen.

Inför valet 2018 lät stadens förtroendevalda revisorer genomföra en granskning av valnämnden. Av granskningen framkom att valnämnden vidtagit flera åtgärder i syfte att komma tillrätta med identifierade brister och att förberedelserna inför valet 2018 var ändamålsenliga. Det noterades emellertid även ett antal brister.

Stadens förtroendevalda revisorer bedömer det som väsentligt att följa upp valnämndens arbete med valet 2018 och har beslutat att genomföra en granskning av valnämndens genomförande av valet 2018.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att följa upp huruvida valet 2018 genomfördes på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt, ur ett revisionellt perspektiv.

Revisionsfrågor

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Genomfördes valet i enlighet med bestämd planering?
- Hur väl hanterades genomförandets kritiska moment?
- Hur blev måluppfyllelsen utifrån Valcenters mål om att:
 - Genomföra ett tryggt, säkert och tillgängligt val.
 - Ha tillgängliga vallokaler och förtidslokaler för alla målgrupper som är röstberättigade.
 - Skapa en mångfald av röstmottagare utifrån kön, ålder och etnicitet.
 - Röstmottagarna känner sig trygga i sina uppdrag och därigenom kan ta emot röster och genomföra rösträkning på ett rättssäkert sätt.
 - Västerås stad placerar sig bland de 100 kommuner med snabbast rösträkning.
- Fungerade valnämndens IT-stöd ändamålsenligt avseende rättssäkerhet och effektivitet?
- Genomfördes urvalsprocessen av röstmottagare på ett rättssäkert sätt och utifrån relevanta bedömningskriterier?

2.3. Avgränsning och ansvariga nämnder

Granskningen avgränsas till valnämnden och till genomförandet av kommunal-, landstings- och riksdagsvalet den 9 september 2018.

2.4. Genomförande

Granskningens genomförande baseras på dokumentstudier och intervjuer. Intervjuer har genomförts med valnämndens ordförande, kanslichef, chefen för Valcenter, projektledare, valsamordnare och två valdistriktsordföranden.

2.5. Kvalitetssäkring

Rapporten är sakgranskad av de intervjuade, vilket innebär att de fakta som rapporten hänvisar till är kvalitetssäkrade av de som har lämnat information. Skriftliga bekräftelser på att de intervjuade mottagit rapporten har inhämtats. Slutsatserna och bedömningarna ansvarar EY för.

Kontaktrevisor för granskningen har varit Ulf Höglund.

2.6. Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som används i denna uppföljande granskning gällande analyser, slutsatser och bedömningar.

► Kommunallagen (2017:725)

Enligt kommunallagen (2017:725) 3 kap. 4 § ska fullmäktige tillsätta de nämnder som krävs för att fullgöra kommunens eller landstingets uppgifter enligt lag eller annan författning och för övrig verksamhet. I vallagens 3 kap. 3 § står det att det ska finnas en valnämnd i varje kommun och att denna är lokal valmyndighet med ansvar i kommunen för frågor om val. Därför måste det finnas en valnämnd i kommunen som har ansvar för att valen går rätt till enligt vallagen.

► Vallagen (2005:837)

Valnämnden i kommunen är lokal valmyndighet där det åligger ett ansvar för de uppgifter som står i vallagen (2005:837). Som lokal valmyndighet ansvarar nämnden för alla de val som ska hållas eller utlysas enligt vallagen. Det finns även regionala valmyndigheter och en central valmyndighet men dessa ansvarar för andra typer av uppgifter enligt vallagen.

De viktigaste uppgifterna som valnämnden i enlighet med vallagen ska utföra i samband med val är att:

- Utse personer som i egenskap av röstmottagare tar emot och räknar röster
- Se till att röstmottagarna fått den utbildning som behövs för uppdraget att genomföra röstmottagningen på ett rättssäkert sätt
- Se till att i varje valdistrikt utse minst fyra röstmottagare, varav en ordförande samt en ersättare för ordföranden. Det ska alltid finnas minst tre röstmottagare närvarande vid röstmottagningen i en vallokal
- Se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler och röstningslokaler samt öppethållande i enlighet med vallagen
- På ett röstmottagningsställe ska det finnas ett lämpligt antal avskilda platser där väljarna kan rösta utan insyn och det ska även i anslutning finnas en lämplig plats för valsedlar
- Se till att det i varje vallokal finns valurna för varje val och röstlängden för valdistriktet
- det ska finnas tillfredsställande information om lokaler, tillgänglighet och öppettider för att ge väljare goda möjligheter att rösta

- Ta hand om fönsterkuvert och omslagskuvert för brevröst och föra anteckningar för det som görs. Ytterkuvert från budröster skall förvaras av valnämnden under valperioden
- Se till att den preliminära rösträkningen i vallokalen sker omedelbart efter att rösträkningen i vallokalen har avslutats och samtliga valkuvert har lagts i valurnan. Därefter skall röstmottagarna lämna över röstlängden, protokollet, ytterkuvert för budröst och avsedda omslag till valnämnden. Valnämnden skall i sin tur genast överlämna protokoll och avsedda omslag till länsstyrelsen.
- På onsdagen efter valdagen ska valnämnden hålla sammanträde för att göra en preliminär rösträkning. Detta för att granska och räkna de röster som inte räknats i vallokalerna.

3. Nationella styrdokument och organisation

3.1. Valmyndighetens styrdokument

Valmyndigheten upprättar styrdokument som anger övergripande kommunala förberedelseprocesser inför valen 2018. Ett av dessa styrdokument är *Handbok – kommunens uppgifter vid valen 2018*.

I handboken finns en kalender där det presenteras förslag till arbetsordning. I kalendern finns fastställda datumangivelser gällande uppgifter som valnämnderna måste utföra före, under och efter ett val. Det ges en beskrivning om kommunens arbetsuppgifter och instruktioner till dessa. Handboken innehåller information och instruktioner om bland annat valdatasystemet, valmaterial, information till allmänheten, hur röstning i vallokal och förtidsröstning ska gå till, röstmottagning på valnatten, valnämndens preliminära rösträkning och hantering av kommunal folkomröstning. Valmateriallistan innehåller det material som behövs för valet och hur kommunen ska gå tillväga för att få valmaterialet.

Valmyndigheten har även tagit fram dokumenten *Handledning förtidsröstning i röstningslokal* och *Handledning röstmottagning i vallokal*. Dessa två dokument är en sammanställning från handboken med anvisningar och instruktioner om hur förtidsröstning och röstmottagning på valdagen ska gå till. Det finns tydliga rutiner och instruktioner för vad som ska göras före, under och efter röstmottagningen samt hur själva röstmottagningen ska gå till och på vilka grunder röster ska godkännas eller inte. I handledningsdokumentet finns även materiallista och vad som ska göras vid oförutsedda händelser. Denna handledning är användbar för röstmottagarna och enligt Valmyndighetens *Handbok – kommunens uppgifter vid valen 2018*, ska denna handledning finnas i vallokalen under röstmottagningen för att kunna användas som stöd och uppslagsverk.

3.2. Funktionsinriktad valadministration

Valorganisationen har gjorts om sedan valåren 2010 och 2014. Vid intervju beskrivs den tidigare organisationen som personberoende, i vilken endast ett fåtal personer hade kännedom om planering och genomförande. Detta gjorde organisationen sårbar. Sedan valet 2014 har det genomförts ett arbete med att försöka göra valadministrationen mer flexibel och transparent. Det har bland annat tagits fram en ny ansvarsfördelning vilken finns beskriven i dokumentet *Sammanfattning gällande fördelning av roller och uppdrag i relation till val*. Syftet har varit att upprätta en valorganisation som är mer funktionsinriktad och således mindre beroende av ett fåtal nyckelpersoner. Enligt chefen för valcenter har det nya arbetssättet inneburit en klar förbättring avseende tydlighet i ansvarsfördelningen.

Valcenter bildades 2017 och är numera ansvarig för det praktiska utförandet av valarbetet. Enheten är mobiliserbar vid val och består av medarbetare från servicepartner. Upprättandet av valcenter kan härledas till projektet "Effektiv valorganisation" i vilket arbetet mot en mer funktionsinriktad valadministration inleddes.

I valnämndens delegationsordning finns tydliga angivelser om vilka ärenden som delegerats och till vilken funktion. Exempelvis har valsamordnaren rätt att utse mottagningsgrupp för valnatten, besluta om annonsering och annan information om val och kanslichef får besluta om förlängning av avtal för upphandling inom valnämndens verksamhetsområde för ett sammanlagt kontraktsvärde upp till 2 miljoner kronor.

4. Valdistrikt, lokaler och material

4.1. Planering av valdistrikten

Valet 2014 placerade sig Västerås på plats 276 av Sveriges 290 kommuner när det gäller kortast tid att räkna och rapportera in röster för riksdagsvalet. Under valet 2014 rapporterade sista valdistriktet in riksdagsresultatet klockan 03:21, enligt valkansliet. Orsaken till detta bedöms ha varit att några av valdistrikten var för stora. En åtgärd till valet 2018 var att utöka antalet valdistrikt från 82 till 90.

Enligt intervjuade från valcenter har mycket arbete riktats mot att utforma valdistrikten på ett mer ändamålsenligt sätt. Planeringen har gjorts i samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen. Valcenter har inför valet 2018 varit i kontakt med andra kommuner och försökt dra lärdom av planering och arbetssätt i dessa. Utformningen av valdistriktet utformas utifrån flera faktorer. Bland annat tas det hänsyn till ett områdes historiska valdeltagande. Antalet distrikt har utökats i de områden där rösträkningen tog längst tid under valet 2014.

4.2. Lokalplanering

Valnämnden har haft som mål att alla röstberättigade målgrupper ska ha tillgängliga vallokaler och förtidsröstningslokaler. Liknande formulering finns också i valcenters framtagna styrdokument. Valcenter har tagit fram en plan på aktiviteter för hur detta ska uppnås. Valcenter har haft ett nära samarbete med teknik- och fastighetsförvaltningen i denna fråga. Enligt uppgift var samtliga vallokaler och förtidsröstningslokaler tillgänglighetsanpassade. I varje lokal fanns det minst ett handikappanpassat valbås.

Enligt uppgift förekom det problem med lokalerna i flera avseenden under valdagen. Bland annat hade vissa röstmottagningsgrupper svårt att komma in i vallokalen och i andra vallokaler fungerade inte belysningen som avsett. Vid en vallokal stod en byggnadsställning som täckte ingången för funktionshindrade. Denna kunde dock monteras ned innan öppnandet.

Intervjuade från valcenter uppger att de dragit många lärdomar avseende lokalfrågorna under valet. Bland annat finns planer på att det ska finnas en lokalansvarig röstmottagare i varje vallokal vid nästa val. Denna person ska ha god kännedom om den aktuella lokalen. Överlag fungerade dock lokalhanteringen väl under årets val, enligt intervjuade på valcenter. Jämfört med tidigare val fanns det mer resurser tillsatta mellan valåren för att arbeta proaktivt med lokalfrågor. Enligt uppgift inkom det under valdagen eller förtidsröstningen inga synpunkter eller klagomål på tillgängligheten i vallokalerna.

4.3. Logistik och material

PostNord ansvarade för transport av valmaterial såsom valbås, valurnor och valsedelstall samt förvaring av röster inför och under valet 2018. PostNord hade två personer till förfogande för dessa arbetsuppgifter. Dessa fick utbildning från Valmyndigheten, men till skillnad från till exempel röstmottagare, fick PostNords personal ingen valutbildning från Västerås. Intervjuade från valcenter uppger att samarbetet fungerade väl med PostNord och att material levererades i tid till alla vallokaler.

Bedömning

Vår bedömning är att det genomförs ett grundligt förarbete i samband med uppdelningen av valdistrikt. Valdistrikten har utformats utifrån relevanta variabler och erfarenhet från tidigare val. Mellan valen 2014 och 2018 tillsattes särskilda resurser för distrikts- och lokalplaneringen. Det är väsentligt att det även fortsättningsvis ges budgetmedel till valnämnden för att nämnden ska kunna bedriva planeringsverksamhet mellan valåren.

Flera intervjuade vittnar om att lokalhanteringen var den fråga som orsakade mest problem under valet. Det är utifrån dessa uppgifter påtagligt att det saknades tillräckliga rutiner att hantera lokalfrågan ändamålsenligt. Vår bedömning är att valcenter identifierat detta som ett utvecklingsområde och uppvisar medvetenhet om behovet av åtgärder.

5. Tidsplanering

I *Planeringsinriktning 2018–2022* framgår de uppdrag och strategiska utvecklingsområden som bedöms vara mest väsentliga för valnämnden inför valet 2018. Dokumentet innehåller konkreta insatser för att hantera de svagheter som identifierades under valåret 2014, exempelvis att stärka den sociala hållbarheten, att integrera lämpliga vallokaler i stadsbyggnadsplaneringen samt att minska miljö- och klimatpåverkan.

Åtgärderna beskrivs närmare i tjänsteskrivelsen *Effektiv valadministration*, i vilken det görs en uppskattning av resurser gällande tid och kostnader som kommer att behövas för att nå valnämndens produkt- och effektmål. Det anges också en ungefärlig tidsplan och vilka produkter som behöver tas fram. Tjänsteskrivelsen syftar bland annat till att komplettera Valmyndighetens övergripande kalender som specificerar fastställda datum för viktiga uppgifter som behöver göras inför valet 2018. Av EY:s förstudie inför valen 2018 framkommer att verksamheten vid denna tidpunkt låg bra till i planeringen i förhållande till Valmyndighetens tidsplan samt egna framtagna planeringsdokument.

Som tidigare nämnts har Valmyndigheten tagit fram vägledning i dokumentet *Handledning förtidsröstning i röstningslokal* och *Handledning röstmottagning i vallokal*. Valnämnden i Västerås har även tagit fram ett eget handledningsdokument som heter *Lokal information för röstmottagare vid valet till riksdag, landsting och kommun, 9 september 2018*. Denna innehåller de viktigaste arbetsuppgifterna för respektive roll men även vilken ordning valsedlarna ska ha, lokal information kring valet i Västerås, schemaläggning samt kontaktuppgifter till valnämndens kansli. Enligt intervjuad projektledare fanns det två fysiska exemplar av dessa i varje vallokal.

Inom den centrala valorganisationen var det endast en person som tidigare haft en central roll i planering och genomförande av val. Vår granskning visar dock att genomförandet av valen 2018 i allt väsentligt implementerades i enlighet med fastställd tidsplan. Det uppkom under valdagen vissa situationer som inte planerats för i förväg, men som enligt uppgift kunde lösas utan att orsaka allvarliga tidsförseningar.

5.1. Inrapporteringstider valet 2014

Enligt valcenter inrapporterades riksdagsresultatet från det sista distriktet i Västerås den 15 september kl. 03:21. Det skulle enligt uppgift placera kommunen på plats 286 av Sveriges kommuner. Vi har inom ramen för denna granskning inhämtat resultaten för samtliga av Sveriges valdistrikt 2014 och 2018 från Valmyndigheten. Enligt detta material inrapporterades riksdagsresultatet 2014 från det sista valdistriktet kl. 00:44 den 15 september. Det placerar Västerås på plats 276 av Sveriges kommuner och fjärde sist av de 20 mest folkrika kommunerna.

Valcenters felaktiga uppfattning om inrapporteringstiderna kan förklaras av att de inte begärt ut den officiella statistiken från Valmyndigheten.

5.2. Inrapporteringstider valet 2018

I *Valcenters arbete med allmänna valet 2018* presenteras ett antal mål. Bland annat hade de som mål att Västerås stad skulle placera sig bland de 100 kommuner med snabbast inrapportering från riksdagsresultatet. Vidare hade valnämnden ett mål om att samtliga distrikt ska lämna in sina resultat senast kl. 01:00. Valnämndens mål om inrapportering kommunicerades till valdistriktens ordföranden och vice ordföranden i samband med utbildningen.

Vår granskning visar att ett av dessa två mål uppnåddes: det sista valdistriktet rapporterade in sitt resultat kl. 23:23 och klarade därmed valnämndens mål med god marginal. Däremot placerade sig Västerås stad på plats 172 gällande snabbast inrapportering avseende när det sista valdistriktet rapporterat in. I tabellen nedan redovisas placeringarna för Sveriges 20 mest folkrika kommuner.¹

Kommun	Sista distriktets inrapporteringstid RKL ²	Plats bland Sveriges kommuner	Kommun	Sista distriktets inrapporteringstid RKL	Plats bland Sveriges kommuner
Linköping	2018-09-09 23:19:42	166	Halmstad	2018-09-10 00:24:41	239
Västerås	2018-09-09 23:23:49	172	Uppsala	2018-09-10 00:27:43	241
Borås	2018-09-09 23:26:53	175	Jönköping	2018-09-10 00:50:06	255
Eskilstuna	2018-09-09 23:31:38	179	Göteborg	2018-09-10 00:59:15	263
Huddinge	2018-09-09 23:34:50	181	Södertälje	2018-09-10 01:37:06	273
Helsingborg	2018-09-09 23:35:47	182	Nacka	2018-09-10 01:37:58	275
Lund	2018-09-09 23:50:00	202	Malmö	2018-09-10 01:53:23	279
Gävle	2018-09-10 00:02:07	219	Umeå	2018-09-10 02:46:59	283
Örebro	2018-09-10 00:05:08	221	Sundsvall	2018-09-10 09:35:39	286
Norrköping	2018-09-10 00:23:48	238	Stockholm	2018-09-10 13:06:47	287

Av tabellen framgår att Västerås står sig väl gentemot övriga befolkningsrika kommuner i Sverige. Av dessa 20 kommuner var det endast Linköpings kommun som var snabbare.

Bedömning

Vår bedömning är att valnämnden i allt väsentligt har upprättat en tillräcklig tidsplanering inför valet 2018. Valcenter har följt vägledningen från Valmyndigheten och dessutom tagit fram en egen kommunanpassad tidsplanering. Resultatet från 2018 visar att Västerås kommun placerar sig långt fram bland de mest folkrika kommunerna, avseende inrapporteringstider.

¹ Folkmängden bygger på statistik från SCB för 2017 och inrapporteringsstatistiken är tillhandahållen av Valmyndigheten.

² Avser inrapporteringstid för riksdagsvalet från sista valdistriktet i kommunen

6. Bemanning

Valdistrikten hade under valdagen i regel sju stycken röstmottagare. Utifrån framtagna schemaläggningar ska det minst finnas fyra röstmottagare vid alla tider. Enligt uppgift hade två valdistrikt endast tre röstmottagare närvarande under en halvtimmas tid. Detta är förenligt med vallagen. I övrigt förekom inga betydande problem med bemanningen i vallokaler.

Enligt uppgift bildades långa köer under förtidsröstningen på grund av att oväntat många väljare valde att förtidsrösta i vissa förtidsröstningslokaler. Köbildning uppstod även vid valdistriktens röstinlämning till kommunen på valnatten. Till nästa val kommer valcenter att förstärka bemanningen där köbildningen blev som längst.

Bedömning

Enligt vår bedömning var bemanningen i vallokaler tillräckligt hög för att klara uppdraget. Valcenter har identifierat vid vilka tillfällen köbildning uppstod och planerar att stärka bemanningen i vissa lokaler inför nästa val.

7. Rättssäkerhet i samband med valet

Inför valet hade valcenter tagit fram instruktioner på planscher gällande valsedlarna som placerats i närheten av respektive valsedelstall. Trots detta rapporterades det om att valsedlarna inte låg i rätt ordning. Respektive ledamot i valnämnden besökte under valdagen 7–8 vallokaler. Med sig hade vardera ledamoten en checklista med kontrollområden. Enligt tidigare ordförande i valnämnden hade endast en vallokal valsedlarna sorterade i korrekt ordning, av de vallokaler ordföranden inspekterade. Enligt uppgift låg valsedlar, vilka tillhörde partier utanför riksdagen, åtskilt från övriga valsedlar. Enligt valnämndens riktlinjer ska sedlarna placeras i bokstavsordning.

Valnämnden köpte in 24 nya valbåsar inför valet 2018. Enligt uppgift är insynen i dessa valbåsar betydligt sämre än de gamla, vilket bättre säkerställer valhemligheten. I nuläget används en blandning av de nya och gamla valbåsar, men planen är att samtliga gamla valbåsar ska bytas ut.

I samtliga vallokaler fanns minst ett handikappanpassat valbås. Enligt uppgift var vissa av dessa inte tillräckligt anpassade för att säkerställa valhemligheten för personer med permobil.

Enligt uppgift till revisionen fanns det brister i de valurnor som användes under valet. Det framkom att vissa valurnor inte var helt täta mellan facken för de tre olika valen, vilket innebär att valsedlar kan förflyttas från exempelvis facket för röster till kommunalvalet till röstfacket för landstingsvalet. Enligt projektledaren är de medvetna om detta och har informerat om bristen under utbildningen med ordförande och vice ordförande för valdistrikten. Ordförande eller vice ordförande ska inspektera de gamla valurnorna på morgonen för att säkerställa att innerväggarna är täta. Är urnorna inte det, ska detta rapporteras så att valcenter kan leverera en ny valurna till vallokaler. Valcenter ska se över möjligheten att köpa in nya valurnor.

Intervjuad personal på valcenter är av uppfattningen att genomförandet av valet 2018 utfördes rättssäkert. Inga ärenden från Västerås stad har inkommit till valprovsnämnden.

7.1. Säkerhetsåtgärder

Stadsledningskontoret har tagit fram en risk- och sårbarhetsanalys kring valet 2018 som heter *Säkerhetsplan valet 2018*. Det övergripande målet är att skydda de demokratiska processerna och det identifierades fyra riskområden som om möjligt ska åtgärdas eller hanteras enligt plan. Dessa riskområden är att "skydda Valnämnden och valadministrativa processerna", "skydda förtroendevalda mot hot, våld och hat", "skydd mot påverkansoperationer" och "skydd av offentliga sammankomster och valaktiviteter på allmän plats". Därtill ska en operativ ledningsfunktion/sambandscentral tillsättas. Säkerhetsplanen innehåller en ansvarsfördelning gällande hantering av säkerhets- och trygghetsåtgärder. Exempelvis ansvarade projektledaren för logistik, material och lokal enligt säkerhetsplanen. Valsamordnaren berättade att de haft en genomgång kring trygghet och säkerhet och jobbat med en kontinuitetsplan. Säkerhetsplanen saknar rutiner och rollfördelning i fråga om att hantera exempelvis social oro i anslutning till valet.

Valnämnden har i en upprättad sårbarhetsanalys beskrivit kritiska resurser och vilka åtgärder som ska genomföras i samband med valet. Det finns även ansvariga personer för de kritiska resurserna. I sårbarhetsanalysen finns även en processkartläggning för genomförandet av val, där olika kritiska aktiviteter under själva röstningsperioden finns uppställda i tidsordning. Därtill har det identifierats interna och externa faktorer som genomförandet av de kritiska aktiviteterna är beroende av.

Under tiden för genomförandet av denna granskning arbetade valcenter med en egen utvärdering av genomförandet av valet 2018. Vi har tagit del av en enkät som skickades till tjänstgörande röstmottagare. Totalt svarade 376 personer på enkäten. Av resultatet framgår att drygt 90 procent av respondenterna svarade "stämmer ganska bra" eller "stämmer mycket bra" gällande påståendet "Jag kände mig trygg i vallokalen".

Enligt projektledaren fungerade samarbetet bra med Securitas, vilka var jourhavande under valet. Under valet inträffade ingen våldsrelaterad situation eller ordningsstörning.

7.2. Hantering av synpunkter och klagomål

Hantering av synpunkter och klagomål har främst skett genom Kontaktcenter och tjänstgörande röstmottagare. Vid valnämndens sammanträde den 9 oktober redovisades registrerade synpunkter och klagomål. Vi har tagit del av dessa synpunkter. Sammanlagt redovisades nio stycken synpunkter och de berörde bland annat en borttappad röst, röstmottagare vars agerande inte var förenligt med kraven på saklighet och opartiskhet samt att ett antal personer blivit nekade att rösta, trots att de ställt sig i kön till vallokalen innan stängningstid (enligt Valmyndigheten har dessa personer rätt att rösta). Ett av klagomålen har resulterat i en polisanmälan. De klagomål som ansågs allvarliga ska följas upp av valcenter.

Det har inte upprättats särskilda rutiner för hur röstmottagare ska hantera och registrera synpunkter och klagomål. De synpunkter som presenterades för valnämnden var endast sådana som inkommit via e-post.

Bedömning

Av granskningen framkommer uppgifter om relativt allvarliga brister gällande rättssäkerheten. Inom ramen för denna granskning har det inte varit möjligt att verifiera samtliga av dessa uppgifter. Det är väsentligt att valnämnden följer upp uppgifterna om brister och eventuellt vidtar åtgärder för att säkerställa att rutinerna vid genomförande av nästa val är tillräckliga.

Inkomna uppgifter om brister i rättssäkerheten understryker vikten av en fungerande synpunkts- och klagomålshantering. Enligt vår bedömning har valnämnden inte säkerställt tillräckliga rutiner för att ta emot och registrera synpunkter och klagomål.

8. Rekrytering

8.1. Rekryteringsinsatser

I syfte att professionalisera rekryteringsarbetet inför det allmänna valet 2018 inleddes ett samarbete med rekryteringscenter och kommunikationscenter. Detta samarbete resulterade bland annat i två rekryteringsfilmer: en för allmänheten och en riktad mot medarbetare inom Västerås stad. Rekryteringsfilmerna syftade till att inspirera och fånga upp ett intresse från hela befolkningen för att kunna nå en mångfald bland röstmottagarna. Filmerna har spridits på bland annat Youtube och Facebook. Valcenter har även försökt sprida information genom interna kontakter på förvaltningen.

Enligt *Valcenters arbete med allmänna valet 2018* skulle det riktas särskilda rekryteringsaktiviteter mot Råby, Vallby och Bäckby. Inför valet besökte valcenter Råby bibliotek och Bäckby bibliotek för att informera om valet. Informationen berörde främst röstningsförfarandet men det ska enligt uppgift även informerats om möjligheten att arbeta som röstmottagare. Det har också i detta syfte bedrivits ett samarbete med föreningen Here4u, vilka är verksamma inom ovan nämnda områden. Samarbetet resulterade dock inte i några inkomna ansökningar.

8.2. BankID – nytt för rekryteringen i valet 2018

Ansökan om att arbeta som röstmottagare görs genom en intresseanmälan på stadens hemsida. Nytt inför valet 2018 var att det krävdes en identitetsverifiering genom BankID för att kunna anmäla sitt intresse.

Krav på användningen av BankID kan potentiellt hindra personer att söka som inte har BankID eller tillräckligt god datorvana. Enligt intervjuade företrädare för valcenter förorsakade emellertid detta ansökningsförfarande inte några större problem. Enligt uppgift fanns det totalt tre personer som ville bli röstmottagare som inte hade BankID. Dessa hade Valcenter kontakt med och personerna kunde manuellt registreras i systemet.

Vid föregående val var det ett betydande problem att det inkom ett stort antal oseriösa ansökningar. Detta förorsakade ett administrativt merarbete som valcenter inför valet 2018 ville undvika. Av denna anledning infördes krav på ansökan genom BankID. Intervjuade vid valcenter är medvetna om den potentiella uteslutningseffekten detta förfarande kan innebära, men bedömer att fördelarna överväger nackdelarna.

8.3. Utfall av rekryteringen

Valcenter ansvarar för rekryteringen av röstmottagare. I tjänsteskrivelsen *Effektiv valadministration* fanns som produktmål inför valet 2018 att en rekryteringspolicy för röstmottagare skulle tas fram och införas. Det skulle även finnas ett valadministrativt IT-stöd som stödjer och säkerställer att valkansliet har en fungerande organisation för att hantera rekryteringen av röstmottagare. Det har tagits fram en rekryteringspolicy och IT-stödet anses i allt väsentligt vara välfungerande.

Målet inför valet 2018 var att Västerås skulle ha 800 valarbetare, vilket inkluderar röstmottagare, ordförande och vice ordförande i valdistrikt men även lokalansvariga, informatörer och extra reservbemanning. Enligt chefen för Valcenter hade de planerat för att ha sju personer i varje valdistrikt, vilket de också lyckades med. Enligt valsamordnaren hade de tillgång till 696 valarbetare under valet 2018.

Valcenter arbetade inför valet aktivt med att kontakta rekryterade röstmottagare i syfte att kartlägga hur många som fått förhinder att arbeta under valdagen. Intervjuade företrädare för valcenter bedömer att strategin var lyckosam eftersom den oanmälda frånvaron var betydligt lägre än vid tidigare val.

Enligt chef för valcenter fanns en målsättning om att antalet reserver skulle uppgå till fem procent av samtliga röstmottagare, vilket utifrån målet om 800 valarbetare uppgår till 40 stycken. Enligt uppgift fanns elva reserver tillgängliga kl. 08:00 på valdagen. Under valdagen inkallades sju reserver och därefter återstod således fyra reserver att kalla in.

Valcenter hade även som mål att ha en mångfald av röstmottagare utifrån kön, ålder och etnicitet. Vid valet 2014 utgjordes valarbetarna av 68 procent kvinnor och snittåldern var 55 år. Till det senaste valet hade inte mycket förändrats: 66 procent av valarbetarna var kvinnor och snittåldern var 52 år. Valcenter har inte följt upp valarbetarnas etnicitet. Vid intervjuer riktades viss kritik mot att formulera mål avseende valarbetarnas etnicitet, då det inte fanns någon tanke på att följa upp målet.

8.4. Urvalet av röstmottagare

I valnämndens rekryteringspolicy för urvalet av röstmottagare står det att valnämnden vill att röstmottagarna skall återspegla hur Västerås demografiska befolkning ser ut. Det finns krav på att röstmottagaren ska ha goda kunskaper i svenska, har fyllt 18 år vid tjänstgöringsdagen, inte bör kandidera på lista till det aktuella valet och högst två röstmottagare från samma familj får jobba i samma valdistrikt. Valnämnden lyfter även fram att noggrannhet, gott bemötande och samarbetsförmåga är krav och viktigt för uppdraget som röstmottagare.

8.4.1 Urval från intresseanmälningar

Det första urvalet görs utifrån en webbaserad intresseanmälan. I denna ska den intresserade fylla i person- och kontaktuppgifter, en beskrivning av varför hen vill jobba som röstmottagare, tidigare erfarenhet samt särskilda önskemål. Denna beskrivning utgjorde bedömningsgrund för den sökandes kunskaper i svenska. Enligt uppgift ställdes i praktiken marginella krav på sökandes förmåga att kommunicera på svenska. En grupp från valcenter där bland andra projektledaren och valsamordnaren ingår, sitter tillsammans och gör urvalet från intresseanmälningarna.

Enligt uppgift är det utifrån intresseanmälan svårt att identifiera vilka som uppfyller kraven i valnämndens rekryteringspolicy. Det är också endast ett fåtal som nekats på grundval av intresseanmälan. Enligt *valnämndens policy för röstmottagning 2018* "bör" personer som kandiderar på lista till det aktuella valet inte arbeta som röstmottagare. Valcenter har upplevt det som svårtolkat hur denna formulering ska omsättas i praktiken. Tillämpningen blev att personer som står långt ner på ett partis valbara lista får vara röstmottagare men att personer som står högre upp på listan nekades.

8.4.2. Urval vid utbildningstillfället

Det andra urvalet sker vid själva utbildningstillfället. En grupp representanter från valcenter är med på utbildningstillfällena och har möjlighet att bedöma om deltagarna lever upp till de krav som ställs av röstmottagarna enligt rekryteringspolicyn. Exempelvis sorterades ett par personer bort vid detta tillfälle på grund av att de uppvisat ett olämpligt beteende.

Enligt chefen för valcenter hade personalen från valcenter kontinuerliga samtal med utbildarna i syfte att bedöma kandidaternas lämplighetsgrad. Beslutet att neka en person tog personalen på valcenter gemensamt. Sammanlagt nekades ett tiotal personer att tjänstgöra som röstmottagare. Under valdagen och förtidsröstningen fick valcenter i ett fåtal fall göra omplaceringar av personer för att få röstmottagningen att fungera bättre.

Bedömning

Av EY:s förstudie om valnämndens planering inför valet 2018 framkom kritik mot att urvalsprocessen tidigare hade skett på godtyckliga grunder och att det saknats formella kriterier att basera beslut på.

Det är positivt att det tagits fram en rekryteringspolicy med anställningskriterier för valarbetare. Enligt vår bedömning bör det dock tydliggöras om personer som kandiderar på lista vid det aktuella valet får arbeta som röstmottagare. Tillämpningen av nuvarande skrivning är dessutom godtycklig, då det inte anges vad som är att betrakta som "högt upp" eller "långt ner" på ett partis lista.

9. Utbildning

Enligt vallagen 3 kap. § 5 får endast den som fått sådan utbildning som behövs för uppdraget förordnas som röstmottagare. I Västerås har staden bestämt att alla valarbetare ska genomgå en obligatorisk utbildning och att de blir godkända på det webbaserade kunskapstestet som finns på Valmyndighetens hemsida. Alla röstmottagare, reserver som röstmottagare och informatörer har genomgått samma utbildning. Lokalansvariga behöver inte genomgå röstmottagarutbildningen, givet att de inte även är röstmottagare.

9.1. Obligatorisk närvaro på utbildningen samt kunskapstest

Närvaro på utbildningen genomförs genom att personerna skriver ner sitt namn på en lista som skickas runt i lokalen. Det sker ingen identitetskontroll av dem som närvarar vid utbildningstillfället. Utifrån namnlistan noteras i IT-systemet vilka som har genomgått utbildningen.

Efter avklarat kunskapstest på Valmyndighetens hemsida erhålls ett intyg vilket ska skickas in via mail. Enligt valsamordnaren hade valcenter inte full koll på vilka som skickat in godkänt testresultat på grund av tidsbrist de sista dagarna innan valet. Om en röstmottagare inte lämnat in testresultat har inte detta gett någon påföljd: personer som inte skickat in sina intyg har ändå kunnat tjänstgöra som röstmottagare. Kunskapstestet från Valmyndigheten är webbaserat vilket innebär att någon annan person kan göra testet åt den sökande. Intervjuade vid valcenter är medvetna om testets otillräckligheter och betonar att utbildningen är betydligt mer väsentlig än kunskapstestet.

Huvuddelen av utbildningstillfällena genomfördes i maj. Antalet röstmottagare vid respektive utbildningstillfälle varierade men som mest deltog ungefär 110 personer. Enligt projektledaren skulle det vara praktiskt svårt att hålla utbildningen efter sommarledigheten.

9.2. Utbildningens innehåll

Valnämnden har satsat särskilt på den obligatoriska utbildningen inför valet 2018. Utbildningen har utgått från Valmyndighetens utbildningsprogram och genomfördes i samarbete med Västmanlands länsbildningsförbund. Syftet med samarbetet var bland annat att få in personal med pedagogisk kompetens. Utbildningspersonalen kom från olika studieförbund såsom ABF, Studieförbundet Vuxenskolan och Medborgarskolan.

Utbildningen av röstmottagare innehöll tre huvuddelar: allmän kunskap om demokrati och val, specifik kunskap om hantering av röster utifrån uppdrag samt bemötande av väljare och service. Under utbildningstillfällena fanns valmaterial medtaget för att demonstrera vissa situationer och göra utbildningen mer praktiskt inriktad.

Merparten av de intervjuade anser att utbildningen och dess innehåll tillgodosåg att valarbetarna hade tillräckliga kunskaper. I enkäten som skickades ut efter valet till röstmottagare svarade 84 procent av respondenterna att informationen de fick inför sitt uppdrag var bra eller mycket bra. Fyra procent ansåg att informationen var dålig eller mycket dålig. På påståendet "Jag känner mig trygg i den roll jag hade" svarade drygt 95 procent "stämmer bra" eller "stämmer mycket bra".

Vid intervjuer lyftes att det framöver vore bra om samtliga av de som håller i utbildningen har erfarenhet av att arbeta med val. På så vis skulle utbildningen kunna bli mer praktiskt inriktad. Därtill framkom önskemål om att det ska byggas in ett moment gällande användning av IT-stödet.

Bedömning

Enligt valnämndens policy för röstmottagning krävs för samtliga uppdrag att röstmottagarna genomgår utbildning och Valmyndighetens test. Först då kan en sökande förordnas som röstmottagare.

Vår bedömning är att valnämnden inte hade tillräckliga rutiner för att säkerställa att förordnade röstmottagare genomgått utbildningen, eftersom deltagarnas identitet inte kontrollerades vid utbildningstillfället. Därtill har personer som inte skickat in ett godkänt testresultat tjänstgjort som röstmottagare, vilket strider mot valnämndens policy.

Valnämnden bör se över möjligheterna att genomföra utbildningen för röstmottagare i närmare anslutning till valet. Det skulle minska risken för att röstmottagarna, vid genomförandet av valet, inte kommer ihåg innehållet i utbildningen. Vidare bör valnämnden överväga att införa ett eget test i slutet av varje utbildningstillfälle.

10. IT-stöd

Det valadministrativa IT-stödet Mobilise upphandlades 2016 för att kunna användas till valen 2018-2019. Sedan IT-stödet började att användas i Västerås har språket i systemet behövt översättas från norska till svenska. Systemet är inte särskilt anpassat för att hantera val, utan är ett IT-system som används bland annat vid planeringen av stora musik- och idrotts-evenemang. Systemet innehåller en bemanningskalender för tilldelning av uppgifter och arbetspass för valarbetare, en översikt över ansökningar, funktionärer, arbetspass och tidsregistrering inför valdagen, en kommunikationskanal mellan valcenter och röstmottagare samt en rekryteringsfunktion för effektiv hantering av ansökningar.

Inledningsvis fanns en oro att systemet inte skulle vara ändamålsenligt. Kunskapen om hur systemet fungerar i valsituationer var begränsad. Överlag har omdömena om IT-stödet Mobilise varit positiva. Systemets funktioner för personalhantering har möjliggjort att röstmottagare kunnat ta kontakt med varandra innan valarbetet för att gå igenom rollfördelning och detaljplanering. Enligt uppgift träffades vissa grupper innan valdagen för att gå igenom frågor som dessa.

Systemets funktioner avseende hantering av lokaler och material är dock mer begränsade. Systemets tillkortakommanden var dock inte så kritiska att de riskerade genomförandet av valet.

IT-kunskaper korrelerar vanligtvis med ålder. Valcenter tog hänsyn till detta vid utplaceringen av röstmottagare genom att försöka få en mix av unga och gamla i varje valdistrikt.

Bedömning

Enligt vår bedömning fungerade IT-stödet ändamålsenligt.

11. Svar på revisionsfrågorna

Fråga	Svar
Genomfördes valet i enlighet med bestämd planering?	<p>Valet genomfördes i allt väsentligt i enlighet med bestämd planering. Det förekom dock problem med åtkomsten till vallokaler. Inför kommande val krävs att valarbetarna får bättre kännedom om lokalerna, både gällande åtkomsten till dem samt hur de ser ut på insidan för att mer ändamålsenligt kunna anpassa möbleringen.</p> <p>På valdagen fanns färre reserver till förfogande än planerat. Detta innebar dock inga problem eftersom endast sju av elva reserver behövde kallas in.</p>
Hur väl hanterades genomförandets kritiska moment?	<p>Hanteringen av valarbetets kritiska moment (bl.a. rekrytering, utbildning, förberedande säkerhetsåtgärder, planering av valdistrikten samt lokalplanering,) har skett utifrån valcenters målbilder och därigenom konkreta aktiviteter för att nå dessa mål. Även om flera av dessa moment har hanterats ändamålsenligt förekommer ett antal brister.</p> <p>Det har i samband med valet 2018 inkommit synpunkter vilka påtalar brister i rättssäkerheten, både avseende röstmottagares bemötande och de bås samt valurnor som användes. Det är väsentligt att valnämnden följer upp dessa uppgifter.</p> <p>Varje sökande måste genomgå en särskild utbildning och skicka in ett godkänt testresultat för att bli förordnad som röstmottagare. Enligt vår bedömning har rutinerna inte varit tillräckliga för att säkerställa detta. Vid utbildningstillfället kontrollerades inte personers identitet och vissa personer förordnades som röstmottagare utan att testresultatet kontrollerades.</p>

Vilken var målpuffyllelsen utifrån valcenters mål om att:

Genomföra ett tryggt, säkert och tillgängligt val.

Ha tillgängliga vallokaler och förtidslokaler för alla målgrupper som är röstberättigade.

Skapa en mångfald av röstmottagare utifrån kön, ålder och etnicitet

Röstmottagarna känner sig trygga i sina uppdrag och därigenom kan ta emot röster och genomföra rösträkning på ett rättssäkert sätt

Västerås stad placerar sig bland de 100 kommuner med snabbast rösträkning.

Fungerade valnämndens IT-stöd ändamålsenligt avseende rättssäkerhet och effektivitet?

Genomfördes urvalsprocessen av röstmottagare på ett rättssäkert sätt och utifrån relevanta bedömningskriterier?

I enkäten till röstmottagarna uppgav en stor majoritet att de kände sig säkra i vallokalen. Samtliga intervjupersoner uppfattade genomförandet av valet som tryggt och säkert. Inga betydande incidenter eller våldsrelaterade situationer inträffade. Samtliga vallokaler och förtidslokaler var tillgänglighetsanpassade. V granskningen framkommer dock uppgifter om att valbåsen inte var anpassade för personer i permobil.

Merparten av vallokaler och förtidslokaler har varit tillgänglighetsanpassade och minst ett bås i varje lokal är anpassat för handikappade.

I likhet med föregående val var merparten av röstmottagarna kvinnor. Trots särskilda rekryteringsinsatser var det svårt att rekrytera unga personer. Valcenter har inte kartlagt röstmottagarnas etnicitet.

Enligt enkäten som delades ut till röstmottagarna, svarade cirka 95 procent att de kände sig trygga i sin roll som röstmottagare. Vår bedömning är att röstmottagarutbildningen håller god kvalitet men att det finns utvecklingspotential, speciellt när det gäller att bygga in fler praktiska moment.

Västerås hamnade inte bland de topp 100 kommuner med snabbast rösträkning. Sista valdistriktet rapporterade in resultatet för riksdagsvalet kl. 23:23 vilket ger Västerås platsen 173 bland Sveriges 290 kommuner. Bland Sveriges 20 mest folkrika kommuner placerade sig Västerås på andra plats.

Ja. Valnämndens IT-stöd fungerade ändamålsenligt gällande rättssäkerhet och effektivitet. Det har inte uppdragats några säkerhetsbrister eller problem orsakade av IT-stödet. IT-stödet har varit uppskattat för hanteringen av personal. Däremot har viss kritik riktats mot systemets funktioner avseende lokalhanteringen.

Valnämnden har tagit fram en rekryteringspolicy med relevanta kriterier för bedömningen av inkomna ansökningar. Om en kandidat inte anses lämplig fattas beslut om detta efter en gruppdiskussion inom valcenter. Enligt vår bedömning bör det tydliggöras om personer som kandiderar till lista vid det aktuella valet får arbeta som röstmottagare.

Västerås den 20 november 2018

Herman Rask
EY

Yu Hua
EY

12. Referenser

Intervjuade funktioner:

Valnämndens ordförande

Chef, valcenter

Projektledare, valcenter

Valsamordnare, valcenter

Kanslichef - valnämndens kansli

Två röstmottagare som varit ordförande i valdistrikt

Dokument:

Delegationsordning Valnämnden (beslut VN § 8 2017) - Valnämnden Västerås kommun
Handbok – kommunens uppgifter vid valen 2018 - Valmyndigheten

Handledning förtidsröstning i vallokal - Valmyndigheten

Handledning röstmottagning i vallokal - Valmyndigheten

Lokal information för röstmottagare - Valnämnden Västerås kommun

Planeringsinriktning 2018-2021, valnämnden – Valnämnden Västerås kommun

Planeringsunderlag 2019-2022, valnämnden – Valnämnden Västerås kommun

Rapporteringstider valnatt RKL 2018 - Valmyndigheten

Sammanfattning gällande fördelning av roller och uppdrag i relation till val - Valnämnden Västerås kommun

Sårbarhetsanalys Valnämnden 2018 bilaga 1 – Valnämnden Västerås kommun

Sårbarhetsanalys Valnämnden 2018 bilaga 2 – Valnämnden Västerås kommun

Säkerhetsplan valet 2018 - Stadsledningskontoret Västerås kommun

Utvärdering valarbete 2018 – Valcenter Västerås kommun

Utvärderingsrapport Effektivare valorganisation, Valkansliet Västerås kommun

Valcenters arbete med allmänna valet 2018 - Valcenter Västerås kommun

Valnämndens policy för röstmottagning – Valnämnden Västerås kommun

Verksamhetens beslutsunderlag "Effektiv Valadministration" - Valkansliet Västerås kommun